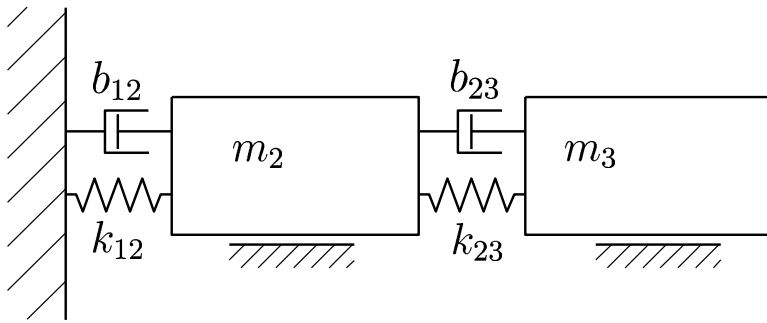

Vliv nelinearity na modální analýzu mechanické soustavy

Vítězslav Bula

Matematické modelování

Mechanický model

Matematický model

$$\Rightarrow \mathbf{M}\ddot{\mathbf{x}}(t) + \mathbf{B}\dot{\mathbf{x}}(t) + \mathbf{K}\mathbf{x}(t) = \mathbf{f}(t)$$

$$\underbrace{\dot{\tilde{\mathbf{q}}} - \tilde{\Lambda}\tilde{\mathbf{q}} = \tilde{\mathbf{W}}^T \tilde{\mathbf{f}}}_{\downarrow}$$

$$\dot{q}_1 - \lambda_1 q_1 = \mathbf{w}_1^T \mathbf{f}$$

$$\dot{q}_2 - \lambda_2 q_2 = \mathbf{w}_2^T \mathbf{f}$$

⋮

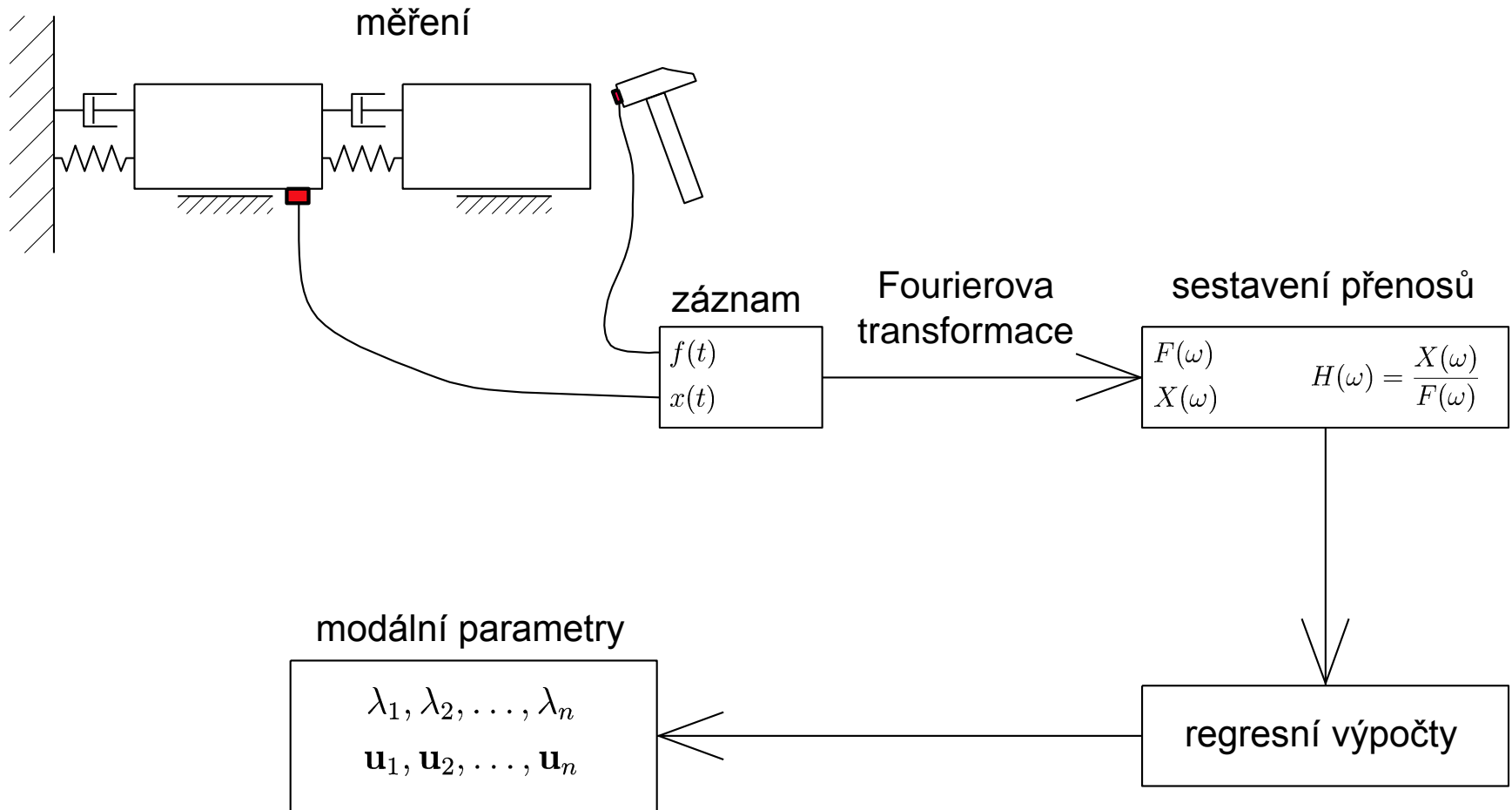
$$\dot{q}_n - \lambda_n q_n = \mathbf{w}_n^T \mathbf{f}$$

Modální transformace

$$\left. \begin{aligned} \tilde{\mathbf{W}}^T \tilde{\mathbf{M}} \tilde{\mathbf{V}} &= \mathbf{I} \\ \tilde{\mathbf{W}}^T \tilde{\mathbf{K}} \tilde{\mathbf{V}} &= -\tilde{\Lambda} \end{aligned} \right\} \boxed{\tilde{\mathbf{x}} = \tilde{\mathbf{V}} \tilde{\mathbf{q}}}$$

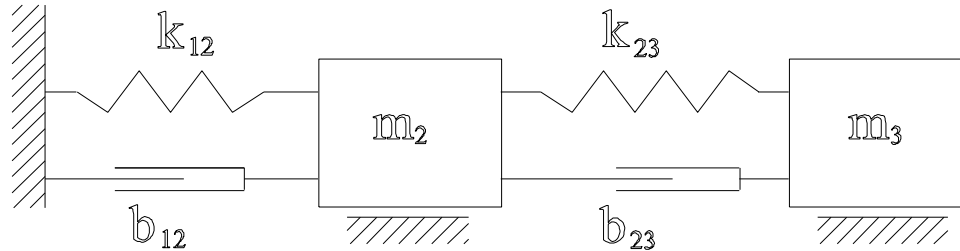
Experimentální modální analýza

Hlavní cíle

- vytvoření programových prostředků pro simulaci experimentální modální analýzy na počítači
- zjištění vlivu některých nelinearit mechanické soustavy na výsledky experimentální modální analýzy

Lineární matematický model

$$\begin{array}{lll} k_{12} = 1,5e8 \text{ N/m} & b_{12} = 15270 \text{ Ns/m} & m_2 = 500 \text{ kg} \\ k_{23} = 0,38e8 \text{ N/m} & b_{23} = 2018 \text{ Ns/m} & m_3 = 100 \text{ kg} \end{array}$$

$$\mathbf{M} = \begin{bmatrix} m_2 & 0 \\ 0 & m_3 \end{bmatrix}, \quad \mathbf{B} = \begin{bmatrix} b_{12} + b_{23} & -b_{23} \\ -b_{23} & b_{23} \end{bmatrix}, \quad \mathbf{K} = \begin{bmatrix} k_{12} + k_{23} & -k_{23} \\ -k_{23} & k_{23} \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{M}\ddot{\mathbf{x}}(t) + \mathbf{B}\dot{\mathbf{x}}(t) + \mathbf{K}\mathbf{x}(t) = \mathbf{f}(t),$$

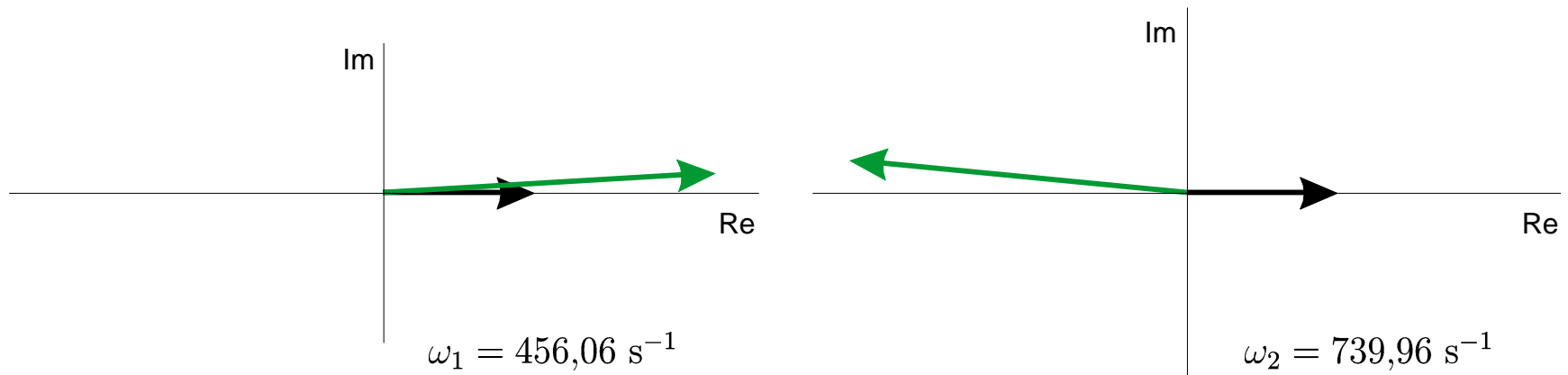
$$\mathbf{x}(t) = \begin{bmatrix} x_2(t) \\ x_3(t) \end{bmatrix}, \quad \mathbf{f}(t) = \begin{bmatrix} f_2(t) \\ f_3(t) \end{bmatrix}.$$

Přesné výsledky pro lineární model

vlastní čísla λ_v a vlastní vektory $\mathbf{u}_v$:

$$\lambda_1 = -9,21987 + 456,06439i, \quad \lambda_2 = -18,15813 + 739,95755i;$$

$$\mathbf{u}_1 = \begin{bmatrix} 10 + 0i \\ 22,09651 + 0,43336i \end{bmatrix}, \quad \mathbf{u}_2 = \begin{bmatrix} 10 + 0i \\ -22,60343 + 0,71947i \end{bmatrix}.$$

Nelineární matematický model

Řešené případy nelinearit

a) viskózní útlum

- koeficient tlumení b je pro $v \leq v_{\text{mez}}$: $b = b_0$
 $v > v_{\text{mez}}$: $b = b_0 + b_1 v$; $b_0, b_1 = \text{konst.}$

b) smykové tření

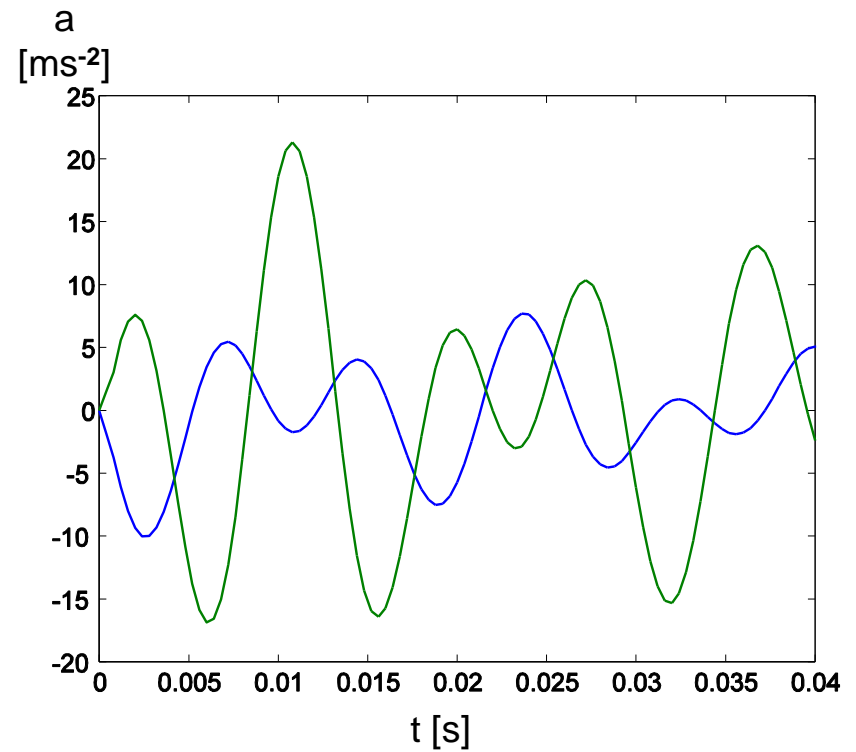
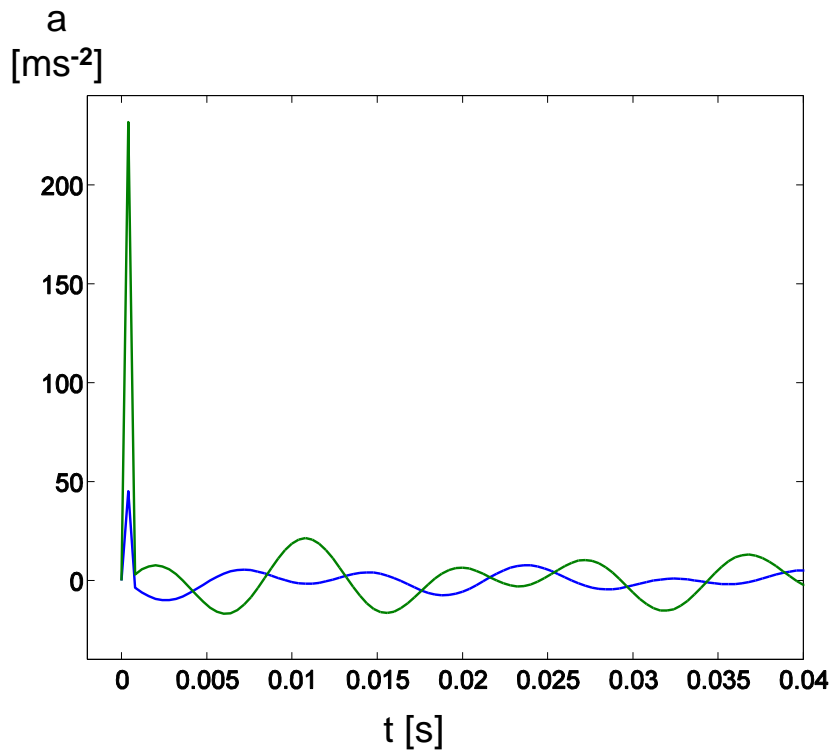
- součinitel smykového tření $\mu = \text{konst.}$

c) smykové tření

- součinitel smykového tření $\mu = \mu(v)$

Úprava signálu (1)

Časový průběh odezvy (zrychlení) bez úprav a po úpravě

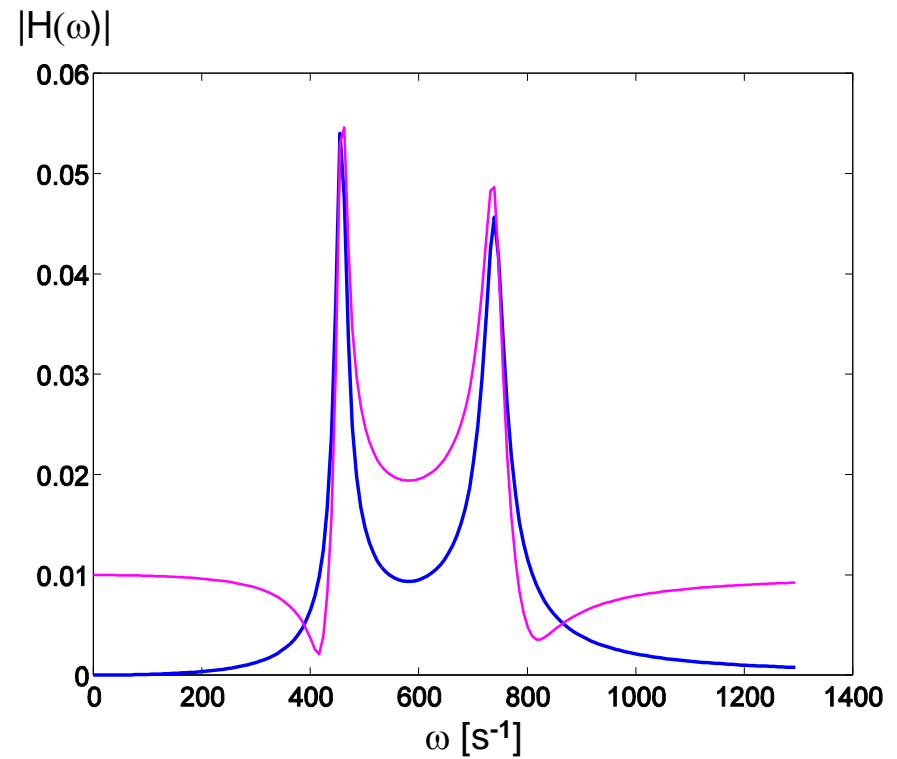
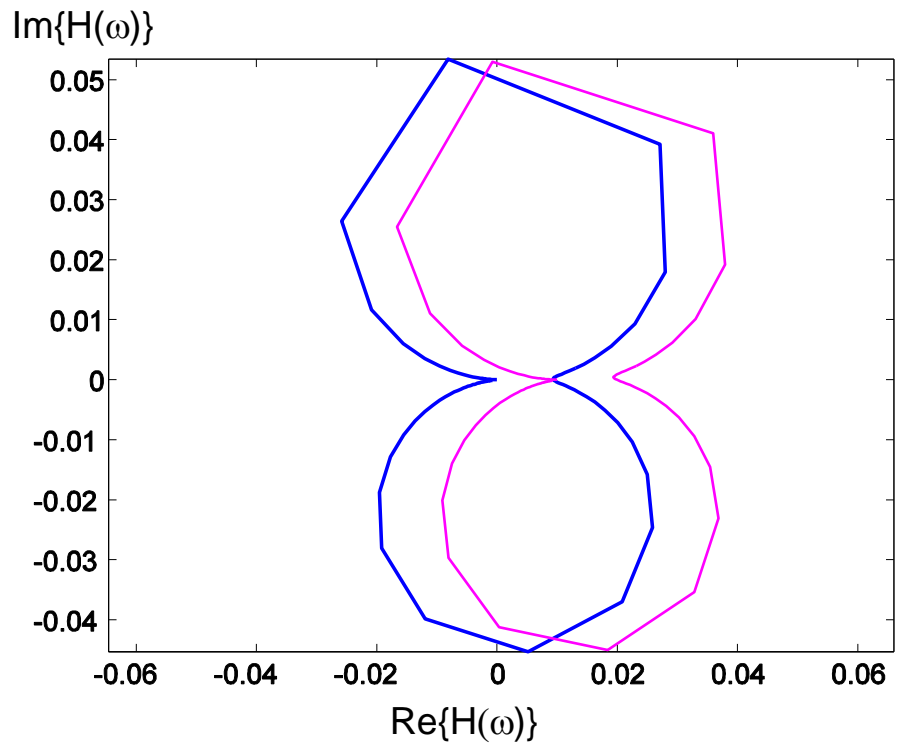

— odezva první hmoty
— odezva druhé hmoty

Úprava signálu (2)

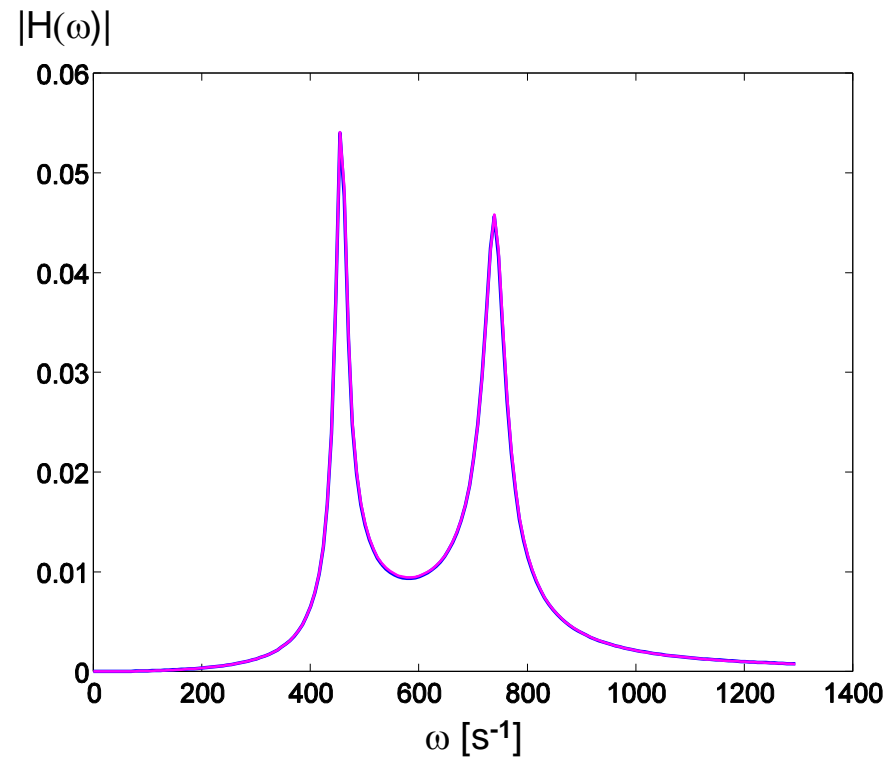
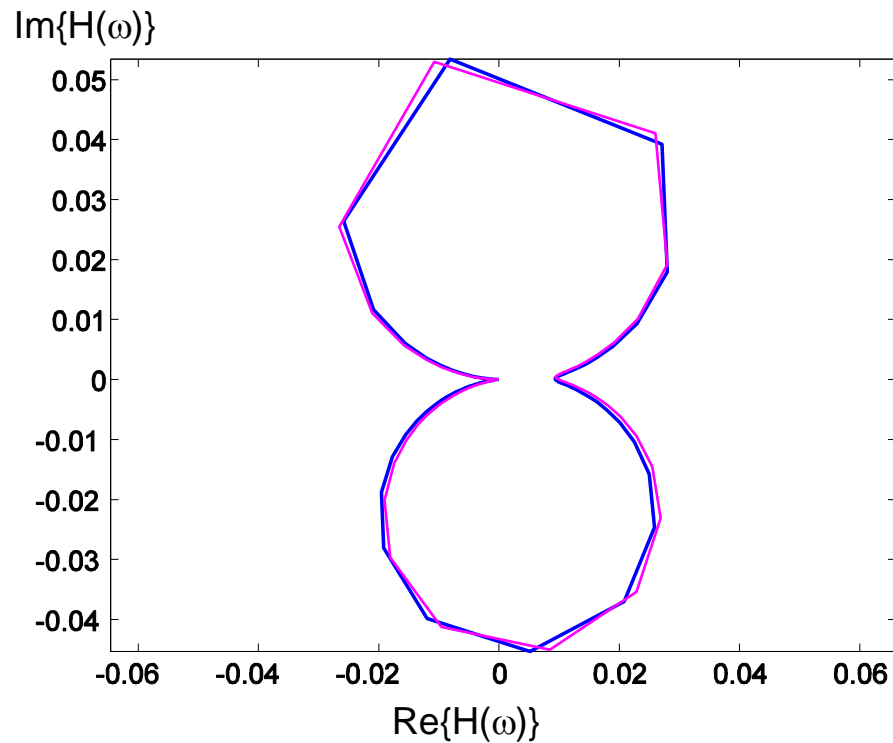
Průběhy přenosu signálu druhé hmoty bez úprav

- teoretický přenos lineární soustavy
- identifikovaný lineární přenos

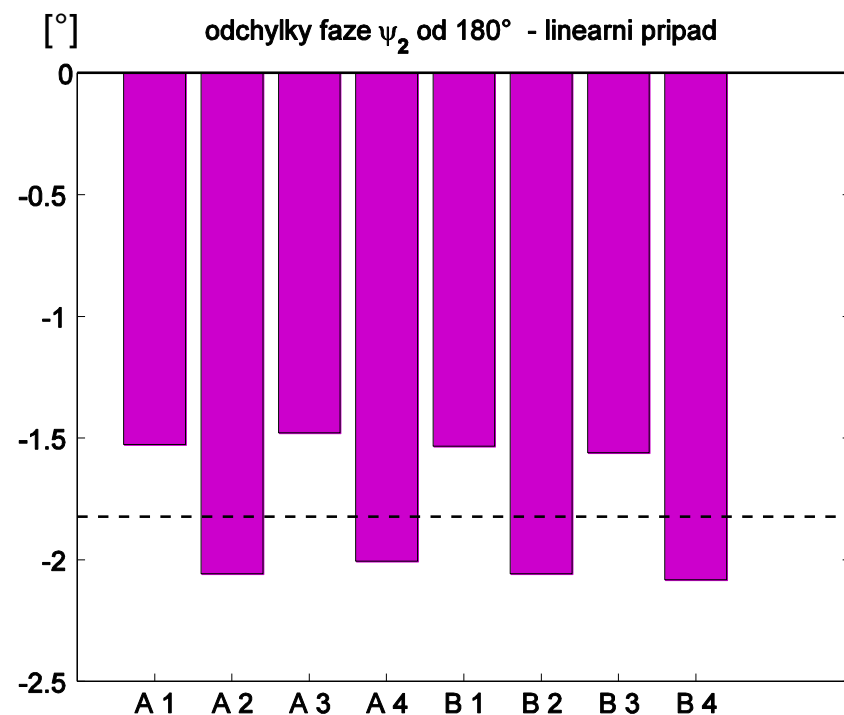
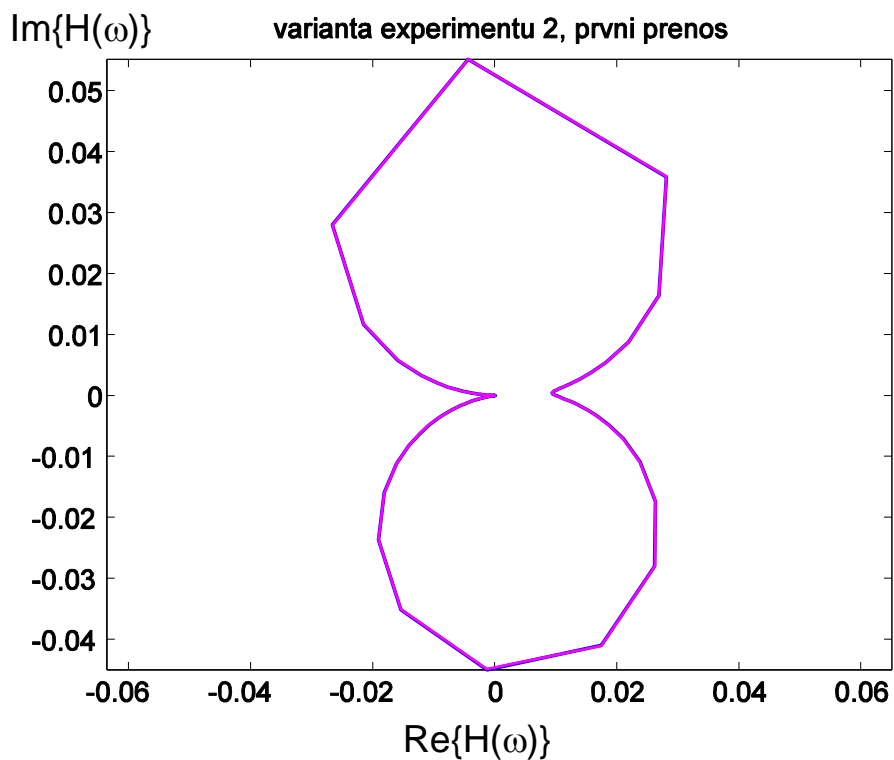
Úprava signálu (3)

Průběhy přenosu signálu druhé hmoty po úpravě

- teoretický přenos lineární soustavy
- identifikovaný lineární přenos

Testování - lineární model

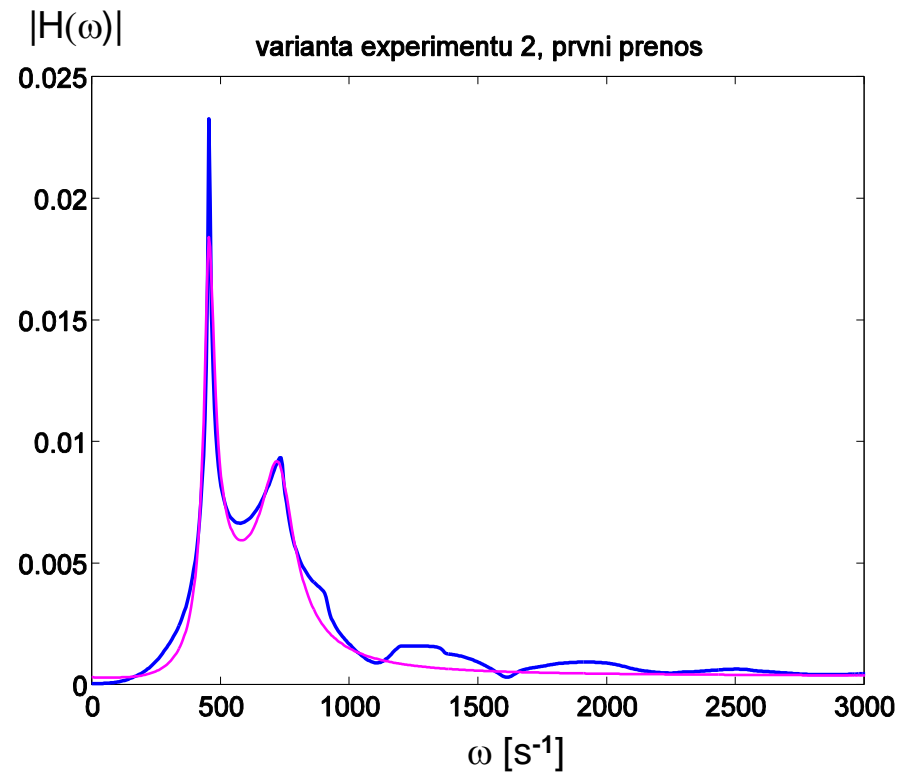
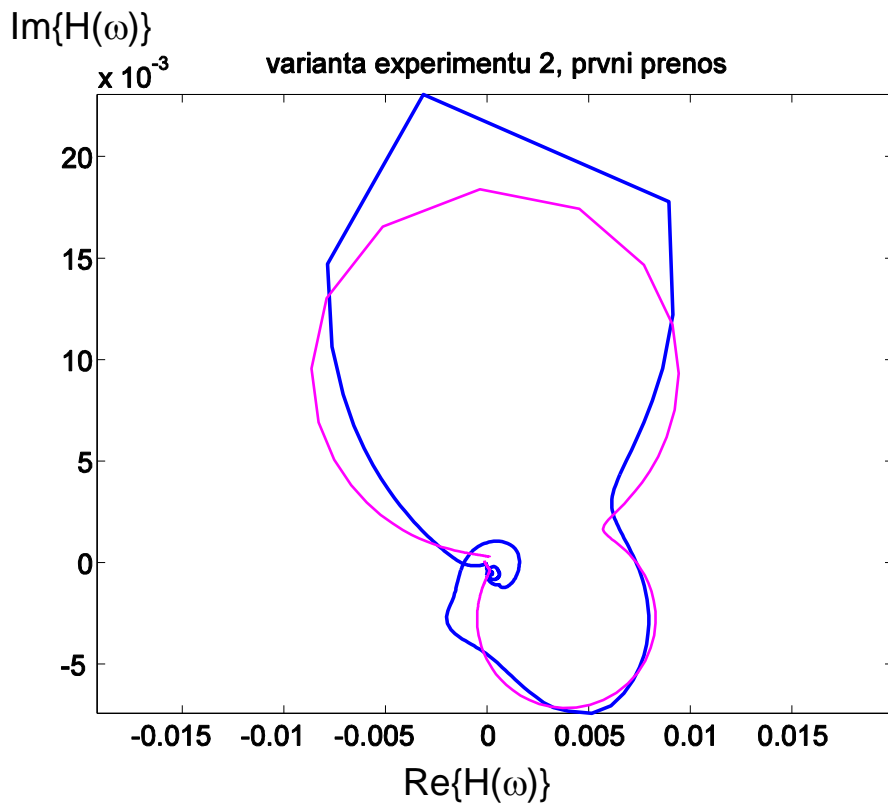

- naměřený přenos
- identifikovaný lineární přenos

Testování - nelineární model

viskózní tlumení

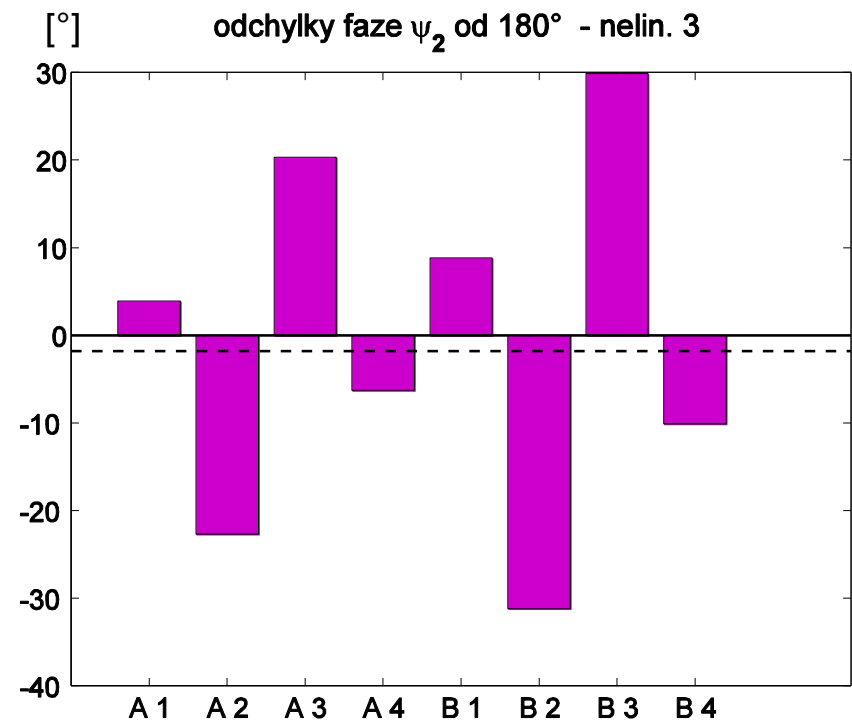
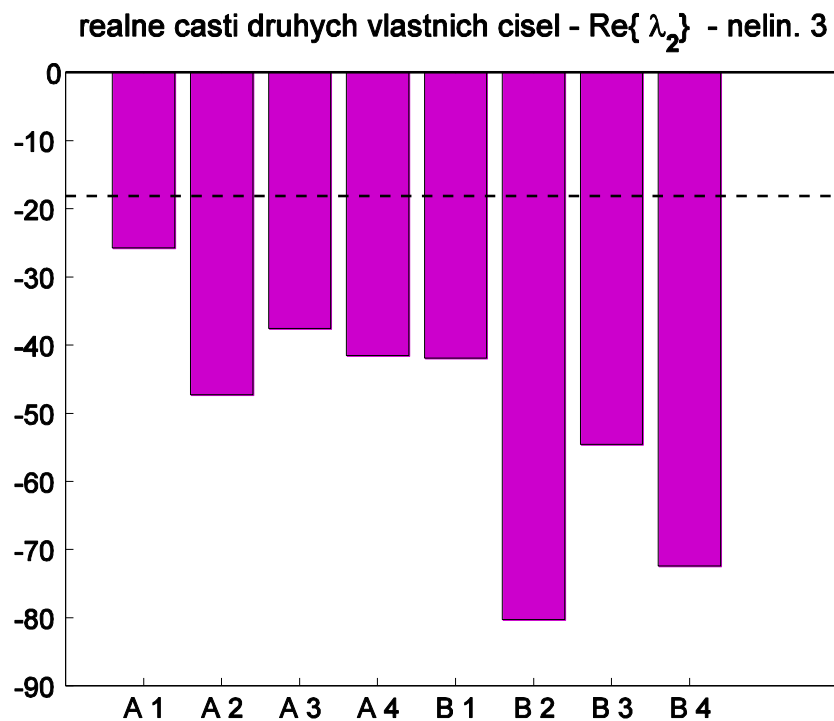
aproximace naměřeného přenosu identifikovaným lineárním přenosem

- naměřený přenos
- identifikovaný lineární přenos

Testování - nelineární model

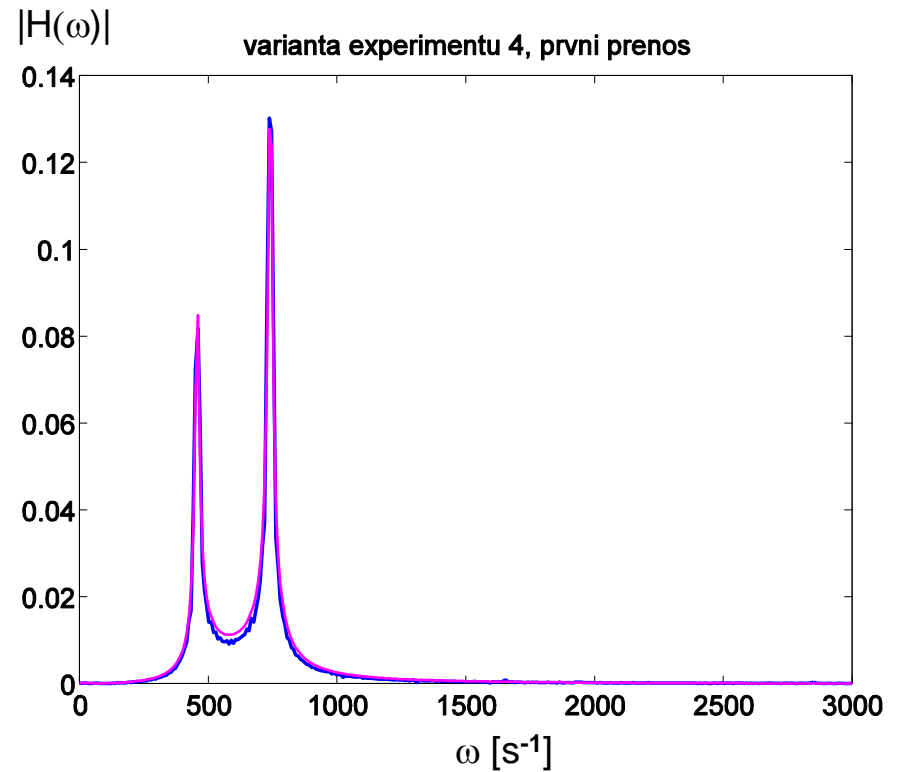
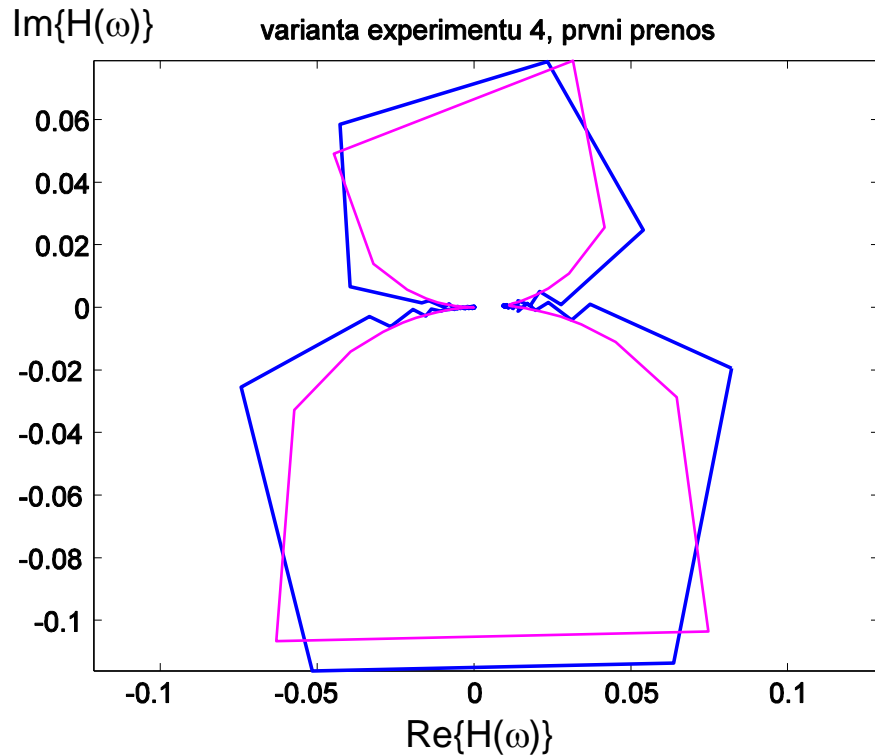
viskózní tlumení

Testování - nelineární model

smykové tření $\mu = \text{konst.}$

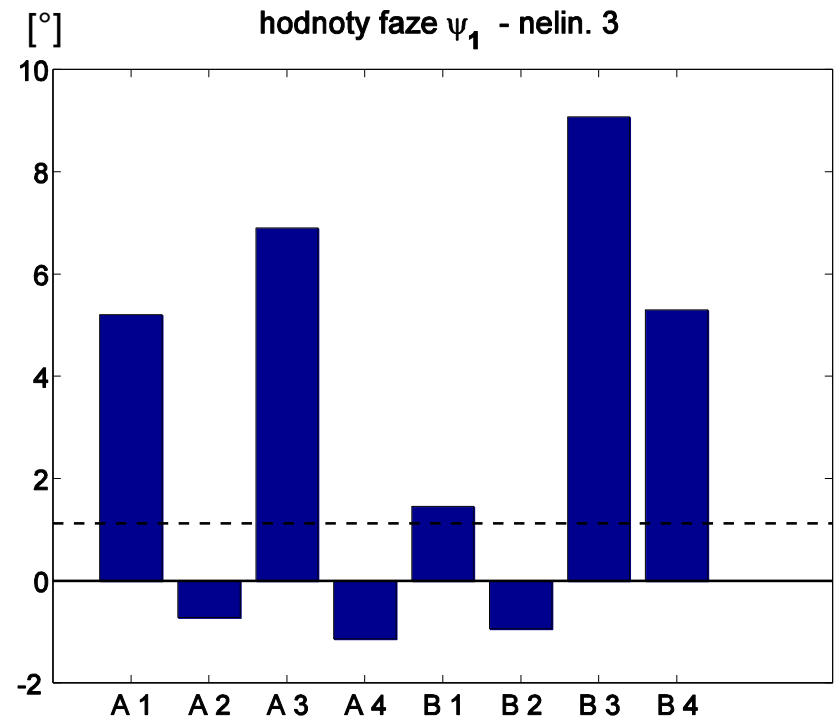
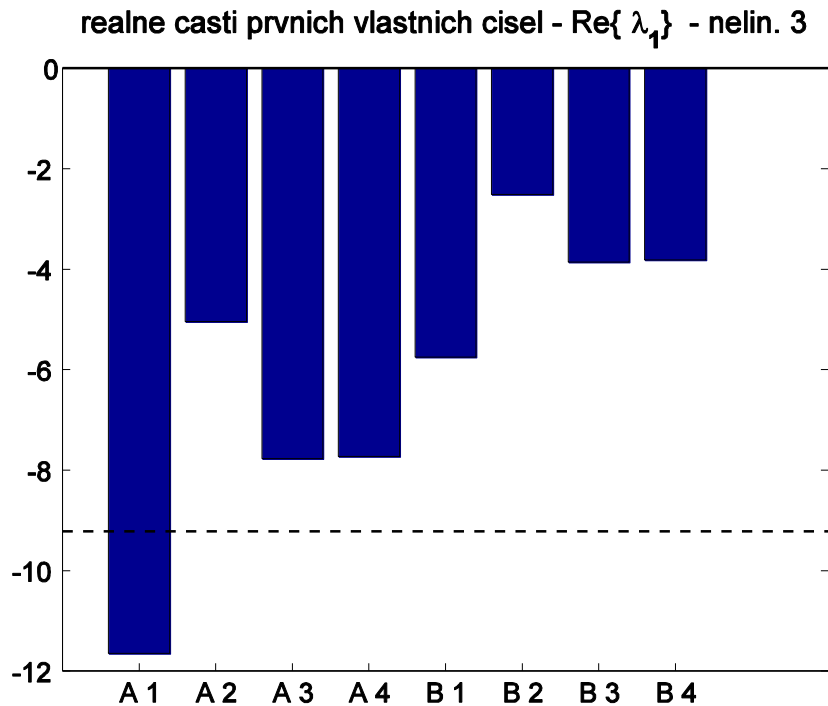
aproximace naměřeného přenosu identifikovaným lineárním přenosem

- naměřený přenos
- identifikovaný lineární přenos

Testování - nelineární model

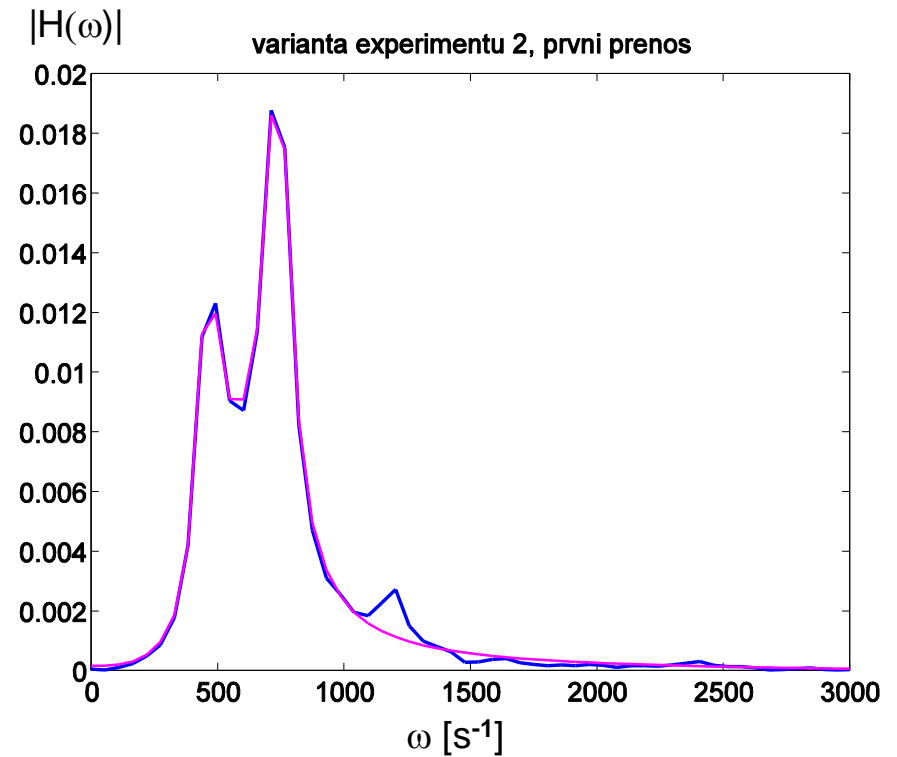
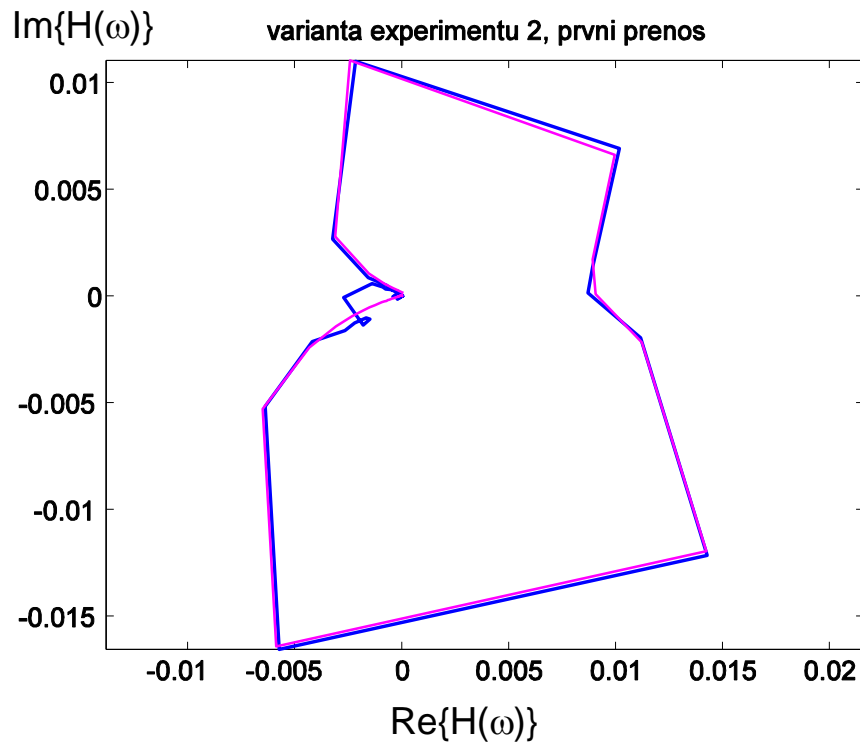
smykové tření $\mu = \text{konst.}$

Testování - nelineární model

smykové tření $\mu = \mu(v)$

aproximace naměřeného přenosu identifikovaným lineárním přenosem

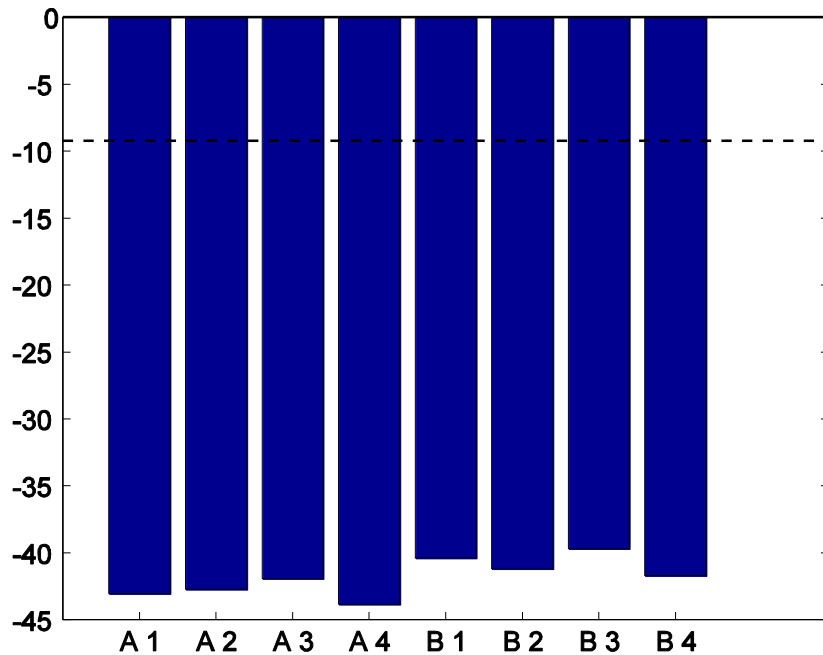
- naměřený přenos
- identifikovaný lineární přenos

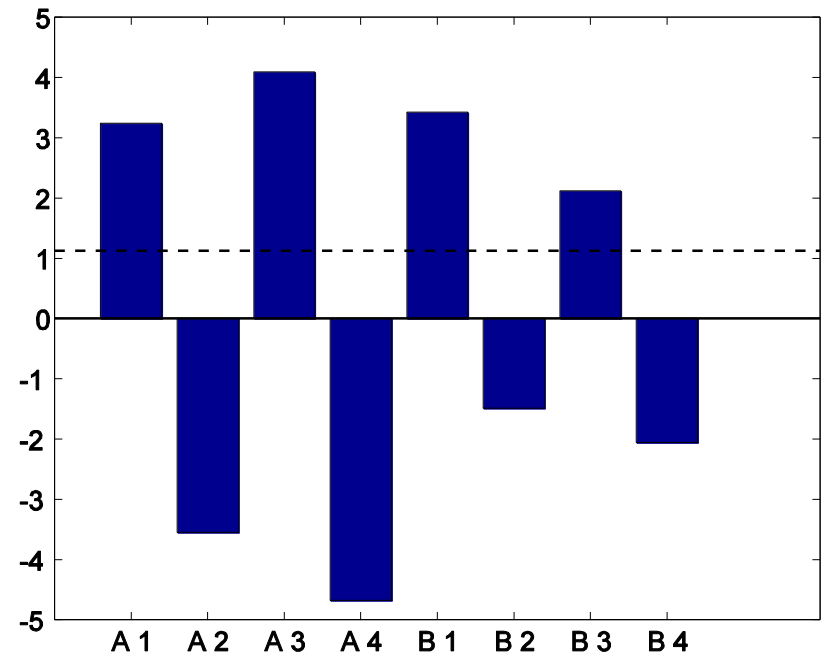
Testování - nelineární model

smykové tření $\mu = \mu(v)$

reálné části prvních vlastních čísel - $\text{Re}\{\lambda_1\}$ - nelin. 3

hodnoty faze ψ_1 - nelin. 3

Závěr

- Úspěšné sestavení programových prostředků pro simulaci experimentální modální analýzy na počítači.
- Zvládnutí simulace s nelineárními modely obráběcího centra pro základní typy nelinearit respektující konstrukční uspořádání stroje.